

имени и фамилии и подпись от его имени, изображение которой имеется в представленной на исследование копии док. № ...?».

Указанные особенности обязательно отражаются в экспертном заключении, а вывод эксперта в данном случае является вероятным (условным), исходя из того, что эксперт-почерковед предполагает рукописное выполнение спорной подписи (краткой записи) в оригинале документа. Предполагается также, что спорная запись и подпись была нанесена на документ без применения каких-либо технических средств и способов подделки.

В выводах также отражается факт исследования копии документа следующим образом: «Вероятно (условно), что запись имени и фамилии и подпись, изображение которой расположено в копии Док. №, выполнена А.Б.

Вопрос о способе переноса этой записи имени и фамилии и подписи на документ (в том числе установление факта монтажа) не решался, так как это входит за пределы компетенции эксперта почерковеда» [5, с. 481].

М. А. Тихонова,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4836-5928>, e-mail: tilionovamari@gmail.com

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ У СПОРТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Анотація. Проблема використання заборонених засобів і методів (допінгу) є однією з найскладніших у спорті, яка стосується, зокрема, правових питань. Сьогодні, як свідчать звіти WADA, доволі часто на спортивних змаганнях міжнародного рівня в тестових матеріалах спортсменів знаходять заборонені речовини.

Ключові слова: експертиза, допінг, антидопінгові правила.

Abstract. The problem of using prohibited means and prohibited methods (doping) is one of the most difficult in sports, which concerns, including legal issues. Today, as shown by Wada reports, no sports competitions of the international level passes without finding an athlete's test material in the test materials of substances and methods relating to prohibited.

Keyword: examination, doping, anti-doping rules.

Аннотация. Проблема использования запрещённых средств и методов (допинга) является одной из самых сложных в спорте и касается, в том числе, правовых вопросов. Сегодня, как свидетельствуют отчёты WADA, достаточно часто на спортивных соревнованиях международного уровня в тестовых материалах спортсменов находят запрещённые вещества.

Ключевые слова: экспертиза, допинг, антидопинговые правила.

Експертиза — це розгляд, дослідження експертом-фахівцем справ і питань, що потребують спеціальних знань. У найбільш загальному вигляді експертиза — це спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків не тільки стосовно того, що вже відбулося, а й того, що очікується, має або може відбутися; це спосіб пізнання певної реальності, коли вона не піддається прямому вимірюванню, обрахуванню та взагалі якомусь «об'єктивному дослідженню» [1]. Проведення експертиз в Україні регламентує Закон «Про наукову і науково-технічну експертизу», положення «Про організацію та проведення наукової та науково-технічної

Список использованных источников

1. Шлыков Д. А. Возможности экспертизы копий почерковых объектов// Энциклопедия судебной экспертизы: Научно-практический журнал. 2016. № 3 (10). URL: http://www.proexpertizu.ru/theory_and_practice/pocherk/744 (дата обращения: 25.02.2021).
2. Best Practice Manual for the Forensic Examination of Handwriting ENFSI-BPM-FHX-01 Edition 03 – October 2020. p. 36—37.
3. Барисонакене Р. Возможности решения вопроса о подлинности подписей с использованием в качестве сравнительного материала записей от имени и фамилии проверяемого лица (экспериментальное исследование). Криминалистика и судебная экспертиза: сб. науч. работ. Вып. 52. Киев : МВД УССР, 2004. С.54—56.
4. Rasa Tamošiūnaitė. Parašo ir vardinio įrašo tyrimo problemas rašysenos ekspertizėje identifikuojant asmenį Jurisprudencija mokslo darbų žurnalas t.53, Nr. 45 Vilnius, 2004. p. 65—70.
5. Судебно-почерковедческая экспертиза. Общая часть Теоритические и методические основы. Москва : Наука. 2006. С. 481.

експертизи», Закон «Про судову експертизу», інструкція «Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень» та інші нормативно-правові акти.

Проблема використання заборонених засобів і методів (допінгу) є однією з найскладніших в спорті (зокрема щодо правових питань). Звіти Всесвітнього антидопінгового агентства (World Anti-Doping Agency, WADA) [2] свідчать, що більшість змагань міжнародного рівня відбувається з порушенням його основних вимог. Антидопінгову діяльність у сфері фізичної культури і спорту в Україні здійснюють відповідно до закону та міжнародних договорів (ст. 52 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»).

Організацію антидопінгового контролю в Україні визначає Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті та антидопінгові правила (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про антидопінговий контроль у спорті»).

Спортсмен несе відповідальність за будь-яку заборонену речовину, її метаболіт чи маркер, виявлені в будь-якій пробі, відібраній у нього. Отже, не обов'язково, щоб намір, провина, необачність чи знання про вживання забороненої речовини було продемонстровано спортсменом, щоб встановити порушення антидопінгових правил (ст. 2.1.1 Антидопінгових правил НАДЦ [3]). У коментарі до цієї статті зазначено, що порушення антидопінгових правил настає, незважаючи на відсутність чи присутність провини спортсмена. Тобто, якщо в тестовому матеріалі спортсмена знайдено навіть залишки або сліди заборонених речовин, спортсмен нестиме відповідальність.

У такому випадку спортсмену буде запропоновано зробити певні кроки (реалізувати певні права), поміж яких — відкрити та проаналізувати пробу Б, бути особисто присутнім під час відкриття проби Б або призначити представника, який буде присутнім під час відкриття та аналізу проби Б, або зробити запит на отримання повного пакету документів щодо розкриття та аналізу проби А. Реалізація останнього

права продемонструє не просто маркери, які саме заборонені речовини було знайдено в його тестовому матеріалі, а й їхню кількість. На цьому етапі спортсмен має звернутися до експерта, який зможе надати відповідь на питання: як потрапили заборонені речовини до тестового матеріалу спортсмена і чи дійсно за такої кількості маркерів спортсмен вживав саме заборонені речовини (наприклад, біодобавки, що підвищують витривалість). Якщо буде зазначено незначну кількість або слід забороненої речовини, відповідно до означених вище правил та Кодексу WADA спортсмен однаково нестиме відповідальність.

Так, октопамін належить до особливих речовин) є безперечним допінгом, навіть наявність незначної його кількості в сечі спортсмена призведе до його дискваліфікації. Ця речовина є ефективним засобом, що дає змогу зменшити відсоток жиру, через його схожість із норадреналіном октопамін може підвищувати витривалість спортсмена).

Водночас, октопамін міститься в складі деяких рослин, особливо в гіркому апельсині (*Citrus aurantium*, гібрид

мандарину та помело), з якого роблять гіркий мармелад та інші десерти. У такому випадку тільки експертиза зможе відповісти на питання щодо можливого знаходження певної кількості октопаміну в тестовому матеріалі спортсмена після вживання десерту, що містив гіркий апельсин. Якщо відповідь буде позитивною, а сам спортсмен не знав, що десерт містить означену рослину, то термін його дискваліфікації може бути скорочено або взагалі знято відповідною організацією, що здійснює антидопінговий контроль у країні (в Україні — це НАДЦ).

Список використаних джерел

1. Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности. Москва : Смысл, 2006.
2. ANTI-DOPING TESTING FIGURES REPORT. URL: <https://www.wada-ama.org/en/resources/laboratories/anti-doping-testing-figures-report> (дата звернення: 20.03.2021).
3. Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру України. URL: https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2018/08/NADC-Rules-2015_2017-02-13_001.pdf (дата звернення: 20.03.2021).

N. E. Tsiatis,

Ph.D., MSc., Forensic Science Division of Hellenic Police/ Firearms & Tool mark Laboratories, Athens, Greece,
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8853-467X>, e-mail: tsiatisnick@yahoo.gr

SIMULATION OF GUNSHOT WOUNDS THROUGH EXPERIMENTAL SHOTS

Abstract. The contribution of modern wound ballistic experimentation seems important as it provides crucial information regarding bullet path within the human body. For the purposes of wound ballistic studies, tissue — simulant materials (ballistic soap and ballistic gelatin) can be used to model and approximate the behaviour of bullets striking and penetrating the soft tissues of the human body.

This paper presents methods for analysis of experimental shots performed with various types of firearms and ammunition that varied in bullet type. Furthermore, the computed tomography technology can be used after scanning the fired materials by a CT scanner. This method provides an opportunity to observe and calculate the characteristics of wound channels in a highly accurate numerical analysis and to evaluate the effectiveness of the used projectiles.

Simulation of gunshot wounds through experimental shootings in tissue simulant materials may prove quite useful in aiding everyday forensic pathology practice, as they simply document a projectile's path through the human body, thus providing an invaluable confirmation of the autopsy findings.

Keywords: gelatin, soap, gunshot wounds, experimental shootings, wound ballistics.

Анотація. Внесок сучасної балістичної експертизи поранень надає важливу інформацію про шлях кулі всередині людського тіла. Для балістичних досліджень поранень тканини — імітаційні матеріали (балістичне мило й балістичний желатин) — можна використовувати для моделювання та прогнозування траєкторії вистріляної кулі, що проникає у м'які тканини людського тіла.

Представлено методи аналізу експериментальних пострілів, які проводили з різними типами вогнепальної зброї та боєприпасів і відрізнялися типом кулі. Крім того, комп'ютерну томографію можна застосовувати

після сканування вистріляних матеріалів КТ-сканером. Цей метод дає змогу спостерігати за характеристиками каналів поранень під час високоточного чисельного аналізу, обчислювати їх та оцінювати ефективність використовуваних снарядів.

Моделювання вогнепальних поранень шляхом експериментальних пострілів з використанням тканин-імітацій може виявитися корисним для полегшення повсякденної практики криміналістичної патології, оскільки вони просто документують шлях руху снаряда крізь тіло людини, у такий спосіб стаючи безцінним підтвердженням результатів розтину.

Ключові слова: желатин, мило, вогнепальні поранення, експериментальна стрільба, балістичні дослідження поранень.

Аннотация. Вклад современной баллистической экспертизы ранений предоставляет важную информацию о пути пули внутри человеческого тела. Для баллистических исследований ранений ткани — имитационные материалы (баллистическое мыло и баллистический желатин) — можно использовать для моделирования и прогнозирования траектории стреляной пули, проникающей в мягкие ткани человеческого тела.

Представлены методы анализа экспериментальных выстрелов, проведенные с различными типами огнестрельного оружия и боеприпасов и отличающиеся типом пули. Кроме того, компьютерную томографию можно применять после сканирования стреляных материалов КТ-сканером.

Этот метод позволяет наблюдать за характеристиками каналов ранений при высокоточном численном анализе, вычислять их и оценивать эффективность используемых снарядов.